

Nr 686

Av herr Hedlund m. fl., om avslag å *Kungl. Maj:ts förslag om slopande av avdragsrätten för folkpensionsavgiften.*

(Lika lydande med motion nr 551 i Första kammaren)

Det budgetförslag som regeringen framlagt för 1964/65 innebär ett mindre överskott på driftbudgeten, medan totalbudgetens resultat skulle bli ett upplåningsbehov för staten på cirka 900 milj. kronor. Regeringens förslag inrymmer vissa inkomstförstärkningar för staten, i första hand upphävande av avdragsrätten i fråga om folkpensionsavgiften. Det kan hållas för sannolikt att statens inkomster kommer att bli högre än vad som beräknats i finansplanen. Å andra sidan har man givetvis att uppmärksamma att de utgiftsökningar för staten, som måste förutsättas i fråga om lönerna till de statsanställda, inte medräknats i bedömningen på utgiftssidan. Det väsentligaste synes oss i nuvarande läge vara att den statliga upplåningen hålles tillbaka så långt möjligt. Situationen på kreditmarknaden kan annars befaras bli sådan, att näringslivet och framför allt de mindre företagen får alltför snävt utrymme.

De reformförslag som inrymmes i statsverkspropositionen kan i stort sett enligt vår mening anses så angelägna att de inte längre bör skjutas på framtiden. Vissa betydande utgiftsökningar, t. ex. för höjningen av folkpensionerna och barnbidragen, innebär att reformkrav, som tidigare framförts i motioner från oss, blir i väsentlig mån tillgodosedda. Vår bedömning är sålunda att staten i nuläget måste tillföras en inkomstförstärkning. Men samtidigt vill vi understryka vår oro över den ytterligare skärpning i skatetrycket, som regeringens förslag innebär. Det är enligt vår mening nödvändigt att strävandena inriktas på att snarast möjliggöra lättnader i skatetrycket. Frågan härom kommer givetvis att uppmärksammas i samband med diskussionen kring och behandlingen av det aviserade förslaget från allmänna skatteberedningen.

Huvudparten av den aktuella inkomstförstärkningen skall enligt regeringens förslag uppnås genom upphävande av rätten till avdrag vid inkomsttaxeringen för folkpensionsavgift. I propositionen nr 18 föreslås att rätten till avdrag för folkpensionsavgift skall slopas med verkan från den 1 juli 1964. Den finansiella effekten härav beräknas till en ökning av den statliga inkomstskatten på 280 milj. kronor och av den kommunala inkomstskatten — om utdebiteringssatserna bibehålles oförändrade — på 215 milj. kro-

nor. För budgetåret 1964/65 skulle statens härigenom ökade skatteintäkter bli cirka 350 milj. kronor.

Såsom framhålles i propositionen har avdragsrätten i fråga om folkpensionsavgiften vid den progressiva inkomstbeskattningen i förening med maximeringen av avgiften en starkt regressiv verkan. Då detta måste anses vara en orättvisa mot låg- och mellaninkomstgrupperna, har vi i tidigare motioner förordat att folkpensionsavgiften som finansieringsmetod skall avskaffas. Vi vill ånyo understryka angelägenheten av att så sker. Denna fråga torde avgöras vid behandlingen av det väntade förslaget från skatteberedningen.

Det av regeringen framlagda förslaget om avskaffande av avdragsrätten har dock betydande nackdelar. Det måste sålunda anses principiellt felaktigt att avdragsrätten avskaffas men beskattningen av folkpensionerna skulle kvarstå. Även om folkpensioneringen är av annan karaktär än socialförsäkringar i övrigt, kan det inte anses riktigt att avskaffa avdragsrätten i fråga om folkpensionsavgifterna men behålla den i fråga om övriga pensionsförsäkringsavgifter. Spörsmålet om socialförsäkringsavgifternas konstruktion prövas, såsom framhållits, för närvarande av allmänna skatteberedningen som väntas framlägga sitt förslag härom redan under innevarande år. Det kan då enligt vår mening inte vara rimligt att på sätt som föreslås av regeringen föregripa utredningens förslag. Administrativt sett medför regeringens förslag att källskattetabellerna måste utbytas mitt under löpande inkomstår, vilket medför omfattande besvär för såväl beskattningsmyndigheterna som för skattebetalarna. Som en särskilt negativ faktor framstår för oss att slopande av avdragsrätten innebär en utdebiteringshöjning, dvs. en för den enskilde ofrånkomlig skärpning av skattestrycket.

Vår uppfattning är att regeringens förslag om slopande av avdragsrätten i fråga om folkpensionsavgiften måste avslås och att ifrågavarande inkomstförstärkning för staten i stället bör uttas genom höjning av skattesatserna på cigaretter samt på starksprit och vin. Skatten på cigaretterna höjdes senast år 1958, medan skatterna på sprit och vin höjdes vid 1963 års riksdag. Beträffande cigarettskatten kan sålunda konstateras att justering i förhållande till penningvärdeförsämringen inte ägt rum på länge. För sprit- och vinskatterna skedde sådan justering i fjol, men redan nu har penningvärdet undergått ytterligare försämring. Vår motivering för att inkomstförstärkning för staten bör tas ut genom höjning av cigarett- samt sprit- och vinskatterna är emellertid inte i första hand hänvisningen till penningvärdeförändringen. Med det höga skattestryck som vi har i vårt samhälle synes det oss riktigt att den aktuella och nödvändiga inkomstförstärkning införskaffas genom skatt på umbärliga varor och inte genom en utdebiteringshöjning.

Vårt förslag är att cigarettskatten skall höjas med två öre per styck. Skatten på renat brännvin bör höjas så, att priset per helbutelj stiger med

två kronor. För starksprit i övrigt samt vin bör skatten höjas i procentuellt motsvarande grad. Vid nuvarande konsumtion kan en höjning av cigarett-skatten med två öre per styck beräknas innebära en inkomstförstärkning av 155 å 160 milj. kronor per år. Om man räknar med viss konsumtionsminskning, torde statens inkomstbelopp kunna uppskattas till cirka 140 milj. kronor. Den höjning vi förordat av skatterna på starksprit och vin skulle vid nuvarade omsättning öka statens inkomster med cirka 130 milj. kronor. Man torde kunna räkna med att detta belopp genom konsumtionsminskning reduceras till cirka 120 milj. kronor. Om de av oss föreslagna skattesatserna beträffande cigaretter samt sprit och vin träder i kraft den 1 april 1964, kan staten härigenom under tiden fram till slutet av budgetåret 1964/65 beräknas få en inkomstförstärkning på 325 milj. kronor. Därutöver har vi i annat sammanhang förordat minskning av statens utgifter med cirka 40 milj. kronor.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 18 måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om slopande av rätten till avdrag vid inkomsttaxeringen för folkpensionsavgift.

Stockholm den 26 januari 1964

Gunnar Hedlund

Lars Eliasson

Nils G. Hansson

i Sundborn

i Skegrie

S. G. W. Wahlund

Sven Vigelsbo

Per Svensson

i Stenkyrka

Gust. Svensson

Harald Larsson

Gunnar Larsson

i Vä

i Hedenäset

i Luttra